

Bild nr
3987

Tid
1800 talets slut - 2017

Kategori / Plats
Blandat

Motiv
Klappbryggan på Dalarö

Bildbeskrivning

Den typ av klappbrygga (tvättbrygga) som nu finns vid Spegels udde började att anläggas under 1800-talets slut.

Klappbryggan har tidigare legat på annan plats i Fiskarhamnen. Den har restaurerats i slutet av 1960-talet och byggnadsminnesförklarades 1997.

Text ur Dagen Nyheter 7 augusti 2006.

Bengt Jonsson på Dalarö upptäckte klappbryggorna i Dalarö i slutet av 1940-talet. Då fanns det fem stycken runt Dalarö. Men isen tog en efter en och 1968 fanns bara denna enda kvar på Dalarö, vid lotsbryggan. Bengt Jonson kontaktade då länsstyrelsen som inte kunde hitta någon motsvarande klappbrygga i hela Sverige. Bryggan flyttades då till nuvarande plats vid Spegels udde.

Fortsättning på
sidan 2 och 3

Byggnadsminnen är kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar som byggnadsminnesförklarats enligt bestämmelser i kulturmiljölagen. Det betraktas vanligen som det starkaste kulturhistoriska skyddet bebyggelse i Sverige kan åtnjuta. För att klargöra skyddet fastställs skyddsbestämmelser eller skyddsföreskrifter för varje byggnadsminne.

Då det var ett hårt arbete att vara tvätterska.

Olika former av bykning valdes utifrån vilket tyg som skulle tvättas och hur smutsig tvätten var. En vanlig metod var att man först lade tvätten i blöt över natten. Sedan gned man tvätten mot tvättbrädan samtidigt som man hällde på vatten. Ibland kunde man då ha såpa i vattnet.

Därefter lades tvätten i bykgrytan. Över tvätten öste man kall lut. Luten, dåtidens tvättmedel, bestod av björkaska som lösts upp i vatten.

Nertill på bykkaret fanns ett hål där man kunde tömma ut luten. När tvätten legat i den kalla luten ett tag tömdes luten ur. Sedan värmdes den och östes över tvätten upprepade gånger. När ösningen var klar, togs tvätten till en sjö eller ett vattendrag för att klappas med klapprä och sköljas.

Tvättbräda användes vid tvätt (byk) av kläder och sänglinne.

Man bankade tvätten för att få ur skölvattnet så man slapp vrida ur det kalla havsvattnet. Klappbryggan på Dalarö är höj- och sänkbar med en vevanordning för att anpassa höjdläget efter rådande vattennivå.

Klapprä - en kort bräda med handtag avsett att banka tvätt med.

Bilden visar sköljning och klappning av tvätt.